

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetések és a velünk
 összekötésben levő hird. irodák
 arendjében részestínek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. NOVOTNY ERNŐ.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklámciókat a
 kladóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

A sajtó.

(K.) Az 1881. évi XVIII. törvény-
 cikkben vannak lefektetve azon nagy
 alapelvek, amelyek immár közel hetven
 év óta irányítják a magyar sajtót, hogy
 gondolatait mindenki sajtó útján sza-
 badon terjesztheti, hogy a sajtóza-
 badság oly lényeges alkatrésze a nem-
 zeti szabadságnak, mint az egyéni
 szabadság. Tény az, hogy a sajtóza-
 badság elsőrangú kérdés, amely a
 köztudatban annyira dogmává jegece-
 sedett, hogy annak eltörléséről többé
 szó sem lehet.

Anélkül, hogy a mindennapi po-
 litikába beavatkozni akarnánk, kény-
 telenek vagyunk konstatálni, hogy mióta
 a sajtójavaslat a képviselőházban tár-
 gyalás alá került, hónapok óta a
 legkülönbözőbb felfogású kritikákat
 olvasunk a sajtóreformról. Bármennyire
 is távolodnak el egymástól a külön-
 böző nézetek, annyiban csaknem va-
 lamennyi megegyezik, hogy a sajtó re-
 formra szorul.

Ez már régebben megállapítást
 nyert, mert még 1898. március 1-én
 utasította a képviselőház az akkori
 igazságügyi minisztert, Erdélyi Sándort,
 hogy egy végleges magyar sajtótör-
 vényről terjesszen javaslatot a ház
 elé.

Meglehet, hogy rossz időben jött
 a sajtójavaslat, mert most abban poli-
 tikai tendenciát látnak a emiatt a napi
 sajtó egyrészt a legnagyobb támadást
 intézi ellene. Politikai vonatkozásaira
 nem reflektálunk, de a sajtónak min-
 den tervezett reformja bennünket is
 érint, azért szükségszerűleg a sajtóról
 kell, hogy véleményünket elmondjuk.

Kétség sem terhet ahhoz, hogy
 a sajtónak szabadnak kell maradni,
 hogy a negyvennyolcas törvényekben
 lefektetett alapelvek megtelelelőleg min-
 denki szabadon terjeszthesse gondolai-
 tait sajtó útján. Ez a szabadság azon-
 ban viszonylagos, mert mindig ott kell,
 hogy maradjon a sajtó korlátai gyanánt
 az igazság és a becsület; kell, hogy
 amiként az ember beszédét az intel-
 ligencia vezeti a tisztesség útjára, a
 toll se hagyja el soha a jó modor
 ösvényét.

A sajtószabadság jog, amellyel élni
 lehet, sőt kell is, de visszaélni nem
 szabad. A gondolat szabadságnak fel-
 tétlenül érvényesülni kell a sajtó terén
 is. Lehetetlen más álláspont helyese-
 nek, igazságosnak elismerni. De lehe-
 tetlen emellett azonban észre nem
 venni azt, hogy a napi sajtó immár
 annyira elfajult, hogy nemcsak a jó
 izlésen, de a becsületen s az igazságon

is tulateszi magát, mert mindig ott van
 a háta mögött az a tudat, hogy a mai
 sajtótörvény nem elegendő arra, hogy
 a napi sajtónak ezt a visszatetsző szo-
 kását kellő mederbe viasszorítsa. Az
 általános dekadencia, a perverz irányzat,
 mely a mai társadalmat jellemzi, lábra-
 kapott a sajtóban is.

A magyar napi sajtó a szenzáció haj-
 hásszattal igyekszik olvasó közönséget to-
 borzani. Gyilkosságok különféle más bün-
 tetek regényszerű pertraktálásában tá-
 lalják fel azt a csalétket, mely az olvasó
 közönséget megbódítja. És sajnos a szen-
 zációra éhes közönség a legtöbb eset-
 ben be is veszi a csalétket s oda
 szegődik, ahol a legtöbb pletykát,
 legtöbb cifra hazugságot talál.

Ma nem szent a sajtóalkalozók előtt
 a család, a magánbecsület. Piszkos
 kézzal mennek mindennek, ahol egy
 parányi foltot észrevesznek, mely az
 ő, különösen nagyító szemüvegükön,
 oly óriásnak, oly nagyknak tűnik fel.
 Hogy az aztán, amit irnak, megfelelné
 az irodalmi színvonalnak, a jó izlésnek
 és tisztességnek, az másodrendű kérdés.

Hát ebből a szempontból a sajtó
 igazán rászorult a reformra. A sajtót
 purifikálni kell s kiirtani a visszaélé-
 seket, amivel nem azt akarjuk mondani,
 hogy a mostani kormány által betér-
 jesztett sajtójavaslat erre teljesen al-
 kalmas. Azonban lehetetlen immár, hogy
 valaki rosszhiszeműen, elferdítve ir-
 hasson anélkül, hogy ezért felelősségre
 vonni lehetne.

Mi a sajtót egy hatalomnak tart-
 juk, de ez csak akkor őzi meg tekin-
 télyét sértetlenül és mindenkiel szem-
 ben, ha maga sem túri meg testében
 az egész szervezetet megrontó mételet.
 A sajtó minden közleményének igaznak,
 de mindenképp felett tisztességesnek kell
 lenni. Első sorban tehát magának a
 sajtónak kötelessége, hogy olyan er-
 kölcsei alapon álljon, amelyhez ne le-
 hessen piszkos kezekkel nyulni.

És ha valaki rosszhiszemű írása
 vagy közleménye által másnak kárt
 okozott, a logika szükségszerű követ-
 kezménye, hogy ezt a kárt a károsultnak
 meg is térítse.

A sajtó csak akkor teljesítheti
 igazán nemes hivatását, ha mindig
 szeme előtt lebeg az az irányelv, hogy
 a sajtó a legnyilvánosabb és legma-
 gasabb fórum, amelyen soha nem
 szabad elhangzani hazugságnak és
 tisztességtelen zavarnak. A sajtónak
 fehérnek kell maradnia akkor is, mikor
 fekete dolgokról ír. És a sajtónak ma-
 gának is kötelessége közzé munkálni
 abban, hogy megszabaduljon attól a
 sok élősdtől, mely a sajtó nagy tes-

tébe belekapaszkodott, mely abban
 találja gyönyörűségét, ha sárral do-
 bálhat meg mindenkit, aki ez ellen
 az erkölcstelen perverz irányzat ellen
 szót mer emelni.

Tisztultabb nézeteknek, tisztultabb
 felfogásnak kell következni, akkor a
 magyar sajtó ismét az lesz, ami volt:
 a kultúra terjesztője, az igazság és a
 becsület védelmezője, új alkotások, új
 törekvések támogatója.

A patronázs-munka szükségessége.

Irta: dr. Gal László kir. törvényszéki bíró.

A társadalmi rend 10 ezer esztendőnk
 szüleménye. Nem egyik századról a másikra
 keletkezett, csöndesen, észrevétlenül, hanem
 a homo sapiens csodálatos energiája foly-
 tán, amely kiterő vágányokra soha sem ju-
 tott, hanem céltudatosan, egyesesen haladt a
 kitűzött célja felé.

Ha a mai társadalmi berendezkedés
 egyszerű gépezetét látjuk, nehéz elképzelni
 a kökorszak egyszerű társadalmát, ha a
 mai kultur ember szerelőségét, alkalmazo-
 dási képességét nézzük, bajosan tudjuk lel-
 ki szemünk elé varázsolni az ősember vad-
 ságát, racionálisan működését.

Milyen közönséges dolog ma az, ha
 valaki más országokat látogat meg, idegen
 népek közé megy. És ez, a ma közönséges-
 nek tartott dolog még egy néhány évszázad-
 zaddal előbb merész vállalkozás volt, amit
 csak bátor, az életével leszámolt ember
 mert kockáztatni. Időszámításunk első ezer
 évében idegen országokban a személybi-
 ztonság legfőbb a barátságos idegen uralko-
 dók követeknek jutott osztályrészül, ázsiai
 országokat meglátogatni pedig még a
 XIV—XV. századokban is merész feladat.

A melyen gondolkozó embert gyönyör-
 rúséggel tölti el a kép, ami egy nagy vá-
 ros utcáján tárul elé. Idegen emberek szá-
 zai sűrűnek-torognak egymás mellett. Min-
 denki tiszteli a másik jogát, nincs semmi
 panasz, nincs összekoccanás, mindenki nyu-
 godtan megy a dolgára anélkül, hogy jog-
 talan támadásoktól kellene tartani.

Ez a mai állapot óriási haladás a bar-
 langlakó ember korában volt állapotokkal
 szemben. Ha a barlanglakó követő dardá-
 jával vadászatra indulva szemközt találta
 magát egy ismeretlen, a harc el nem
 maradhatott és valakinek a csataterén kel-
 leit maradnia.

Az óriási változást sok ezer esztendő
 temérdek munkája idézte elő. Az ősem-
 berről a veleszületett vadsgót lefaragni
 szerfölött nehéz feladat volt. A legfőbb fa-
 ragó eszköz elsősorban a vallás lehetett. A
 kezdetleges korban a vallás törvényei a
 társadalom törvényeivel azonosak voltak.
 Társadalmi rendszabályokat csak a vallási
 törvény tekintélyével lehetett elfogadtatni

és a társadalmi rend elleni bűnöket a hit nevében torolták meg. Az igazságszolgáltatás a papok kezében volt és a büntetések is az isteni igazságszolgáltatás nevében mérték ki. A büntetések alkalmazkodtak persze a kor szelleméhez, az emberek durva lelkületéhez és ami ma rettenetesnek tetszik előttünk, azon a régi kor embere semmi kifogásolni valót nem talált. Ezek a rettentő büntetések voltak a kultura faragó eszközei, ezek nagyjából alkalmasak voltak az őseMBERI vadság leküzdésére. Hasznosak voltak az emberek összeségének, a társadalomnak szempontjából, de néha borszasztó igazságtalanul sujtották az egyént.

Hogy a társadalmi rend elleni büntetést ki követte el, abban nem tettek különbséget. Lehetett az illető gyerek, aggasztán, épe-szü, vagy eszelős, egyforma bánásmódra tarthatott számot. Hisz még a harapós kutyát is annak rendje és módja szerint el-tételték és a büntetést rajta végre is hajtották. Elfelejték Aristotelesnek örökérvényű mondasát: „nem egyenlőkkel egyenlően el-bánni a legnagyobb igazságtalanság.”

Huszonöt évszázadnak kellett elmúlni, amíg az emberek ennek a bölcs mondásnak az igazságát megismerték. Csak a XIX. század embere kezdte vizsgálni a társadalmi rend elleni támadó egyént, csak akkor kezdtek különbséget tenni büntetett és büntetetlen között.

A büntető jogtudományok legújabb hajtása a kriminológia pedig elsősorban is az egyént veszi vizsgálat alá, az egyénben akarja fellelni az okokat, amelyek őt a társadalmi rend elleni bűnre kényszerítették, ezeket az okokat akarja megszüntetni, hogy így a társadalmi rend elleni bűnöket megelőzze.

Ez az új tudomány nálunk Magyarországon gyorsan termékeny talajra talált és már 1908-ban belekerült a törvénykönyvünkbe, 1913-ban pedig újabb fejlődésnek indult.

Ugyanis: amennyiben 12—18 éves egyének, az ugynevezett fiatalkoruk követnek el nálunk bűncselekményeket, azok egészen más elbírálás alá esnek, mint a felnőttek. Az ilyen egyéneknek a bíróságoknak az illető egyéniségét, életviszonyait kell vizsgálat tárgyává tenni s olyan intézkedést kell az ilyen fiatalokkal szemben alkalmazni, amely az ő egyéniségének leginkább megfelelő és amely intézkedés egyáltalán a legerősebb biztosíték arra, hogy a fiatal bűnös többé bűncselekményt el nem követ, hanem hasznos, munkás tagjává válik a társadalomnak.

De hogy a fiatal bűnös egyéniségét, életviszonyait meg lehessen ismerni és hogy ennek folytán a bíróság vele szemben a legmegfelelőbb intézkedést alkalmazhassa, arra nézve a társadalom segítségére van szükség. A bíró mindegyik eléje kerülő bűnösnek nem szentelhet napokat. Az ember lelke pedig egy világ, amelyet megismerni nagy feladat. Szükség van tehát buzgó emberekre, akik az ilyen fiatal bűnösrel szívesen foglalkoznak, akik szeretettel igyekeznek megismerni az ő lelkét, kikutatják életviszonyait, ezekről beszámolnak a bírónak és így kezére járnak az igazságszolgáltatásnak.

Ezek a buzgó emberek, akik munkájukkal védik a társadalmat, erősítik a nemzetet, mert minden jó utra terő bűnösben levő munkaegység egyúttal a nemzet erejét is nagyobbítja, patronáza egyesületekbe tömörülnek. Ez történt nálunk Komáromban is, 1913. év december 7-én.

Vannak, akik ennek a munkának az eredményességében nem biznak. Vannak, akiknél ez csak egy újabb eszköz, amellyel gunyolódásukat akarják folytatni mindazokkal szemben, akiknek több szívek van a társadalmi szükségességek iránt. Hiszem azonban, hogy társadalmunk zöme nem fog sem a kételkedőkkel, sem a gunyolódókkal tartani. A magyar társadalomnak minden időben élénk fogékonysága volt a szép és

a jó iránt. A patronázs egyesület nagy anyagi támogatást sem igényel, főként működő tagokra van szüksége, akik nem évi 1—2 koronával tesznek eleget a társadalmi kötelességeiknek, hanem állandó, becsületes munkával.

Ha az ember végignézi a nagy városok tömeglakásait, ahol 18—20 ember szíja éjjelenként egy szobának a levegőjét és ahol egy kanapé a négy tőből álló családnak ad éjjeli nyugodalmat, ha végig nézi a toloncházakat, börtönöket, a javító intézeteket és észreveszi a városi utcákon ügyelgő félméztelen gyerekeket is, mindenütt ugyanazokat az alakokat, ugyanazokat az arccokat látja. A nyomorúság, a műveletlenség egyforma bélyeget sűt az emberek arcára. A nyomorúság és a műveletlenség után száguld a kriminalitás, attól elmaradni nem akar és nem is fog soha. Ha pedig ezt a paripát akarjuk feltartóztatni száguldásában, akkor előbb a fantomot kell eltüntetni, s nyomában eltűnik mindjárt a ló is. Az embereknek, minden művelt embernek részt kell venni a patronázs-munkában. Fel kell keresni a nyomor tanyáit, becsületes munkára kell szorítani a szerencsétleneket. A munka anyagi jólétet ad. Megszünteti a nyomort. És ha a nyomor eltűnik, nem lesz bűncselekmény sem, mert minden ember, akit munkára neveltek, többre becsüli a tisztességes kenyeret, mint a gaztett utján elért könnyű megélhetést.

P. Móczik Felicián énekkara.

Azon alkalomból, hogy P. Móczik Feliciánnak nemcsak hazánkban, de a külföldön is előnyösen ismert, híres énekkara a kath. körnek f. évi február hó 1-én tartandó estélyen szintén szerepelni fog, — adjuk a következő cikket, amely az „Esztergom és Vidéke”-ben jelent meg: A gyermekvédelmi matiné olyan művészeti esemény volt városunkban, amelyhez fogható, a „Turul” dalárda itteni szereplését leszámítva, nem találunk egyhamar Esztergom újabb történetében.

Harmadfélpár pillangó.

— Régi, vármegyei történet. —

I.

Farsang van.

A sárgára meszelt Vörös ökör szálla Berencén fényesen ki van világítva. Égni látszó tüzes szemeivel bevilágítja a külön- külön éjszakai setettségbe burkolódzott várost. — A kitörő fényárvok a piacot, a városházát meglepő világításba hejjezik. A Vörös ökör, mintha belüli égne. Vörös fénye kifelé tör a hideg, csikorgó éjszakába.

Csengős szánok érkeznek. A keményre fagyott hó szinte szikrázik a lovak patái alatt. Megmozdult az egész Fészek vármegye. Az ifjuság: juristák, patvaristák, részben lóháton érkeznek. Megyebál van; mégpedig az első, Berencén. Még a szomszéd vármegyék is csakugy ontják a vendégeket. Az öreg szálla szinte roskadoz a teher alatt. Utban van feléje Berence nemes város úri népe is.

A senátus, erre a rondkívüli alkalomra, mivelhogy a megyebálra in corpore a senátus is meghívott, nagy titokban, nehogy a selmák visszaélhessenek a szabadságai, kétszer 24 órára érvénytelenné tette azt a szigorú sententiáját, melyet a városbeli asszonyok deputációjának kívánságához képest protokulumba is vett, hogy t. i. „9 óra után a nemes város utcáin pro-

T A R C A.

Halassy Valéria versei.*)

Dalok.

Zenét hallok, hã hallok a szódat
S ha mellettem vagy, azt hiszem,
Hogy rajunk kívül a világon
Nem létez k más senkisé.

Zokogva hívlek, ha jössz: kacagva várlak,
Édes gyönyörrel a szívemre zárlak.
Ha messze vagy, a sivatagban járok,
Ha jössz, fakodnak illatos virágok,
Forróbb a naptű: és kékebb az ég,
Piros virágtól tarka lesz a rét;
Örmvirágtól színes lesz a lét.

Szökelve-szökéltem szikláról-sziklára,
Dalokról dalokra, virágról-virágra,
A szívem kac gott a forró tavaszban,
Nem botlott a lábam pázsitos utakban.
Kerestem a szépet, a nyári regéket,
Hajnali napfényben varázsos ígétet;
Csattogva-csevegő pacsirtacsókokat,
Kápráztató, csudás, regélő álmatok,
Repülve-repültem, föld felett, nap alatt
S valaki egyszerre megfogta szárnyamat.

Valaki beszélt nekem a tavaszról
Es én azt mondtam, hogy az csak mese;
Hadd halljak inkább zengő viharokról
S a nyárról, melynek nincsen éneke.

Már nem is kell a mese a szívemnek,
Csak nézz reám és én meg tereád.

Tavasza, a tél, az őszmosoly s a nyár is
Minékünk zengi hozsannás dalát.

Én úgy szeretlek, mint a napsütések
A távolban borongó kék hegyet.
Meghal a nap, de forró bucsúcsókja
Tűzpirosra ragyog a hegy felett.

Ha majd úgy érzem, hogy szívem lankad,
Egy edes csokot küldök majd teled;
Legyen az első es utolsó csokom,
Kit egyedül szerettem csak: Tied.

A s z f i n x.

Én a pusztában lakó szfinx vagyok.
Fejem fölött mint sárga fellegek
Vonulnak el a fáradt századok.

A sivatagban alvó szfinx vagyok.

Köszívemben fojtott, bús énekek,
Tompá dalok pihennek csendesén;
A tavaszt és őszét én nem ismerem.

Csak amikor a sivatag temet
S véressé lesz a forró nap sugar,
Akkor élek én igaz életet.

Akkor van az, hogy föltámadhatok
S az orkánba besüvölthetem
A köszívemben zúgó bánatot.

Amikor a nagy sivatag termet,
Kerestem én a vihar énekeiben
A semmiségben bolygó lelkeimet.

Pedig az talán régesrég halott,
S ha visszatér, tán rá se ismerék

Én a pusztában alvó szfinx vagyok.

*) Felolvasta a szerző a Reviczky Társaság 1914. évi január hó 9-iki estélyén.

Kiváló eseményé tette e matiné P. Móczik Felician poszonyi ifjusági énekkarának fellépése.

Lehetetlen leírni azt a finomságot, átérzést, tüneményes technikát, a hangokkal való bámulatos virtuositást, majd a szöveg tiszta kiemelését, a dalnak szinte szavalva történő előadását, mely az énekkar műsor-számaait annyira jellemzte.

Mikor felcsendült 26 ajkon az első szám: „Diffusa est . . .“ a gregorián tónusú remek egyik legszebbje a majd elhalt a végén oly finomsággal, mint az alkony bibora beleolvad a feltűnedező csillagokat ragyogtató aszúrkék éjszakába . . . éreztük, hogy más világban vagyunk már; a tiszta művészet ama birodalmában, melyben „az ember . . . hitvány koszorúját reszeltvén elejti . . .“

És az énekesek, a kis rövid nadrágos gimnazisták ép úgy, mint a kifogástalan ütőtökű „felsős“-ök ránéznek a karmesterre, ki pirosöves reverendában áll előttük. A karmesternek alig jár a keze; a szemé kormányozza csak a végtelen finomságú akkordokat. Az énekkar szinte egy test, egy lélek most a karmesterrel. A kis gimnazisták, kik máskor olyan félnékek, szövegetek, most nem törődnek avval, hogy az ország hercegnéje, püspök, prelátusok és világi potentátok ülnek előttük, — előttük most csak egy úr van, a karmester, kit máskor csak per „tisztelendő úr“ szólítanak. Ennek egy tekintete most jutalom, kitüntetés, vagy pedig az átoknál is sújtóbb büntetés lehet. De nincs szükség rosszaló tekintetre, a kis csapat tapsot, éljenti érdemmel csak, amit meg is kap minden egyes szám után bőséggel.

Müller: „O Salutaris . . .“-át olyan ábitással éneklik, mintha csak a tempóban térdelve, összehajtott kézzel mondanák; sőtúgy Kersch egyik remekművét a „Popule meus“-t is.

Még néhány egyházas műdarab (Liszt, Witt művei) után világi énekek jönnek.

Schubert: „Hársfa“ c. románcát már sokszor hallottuk, de így még sohasem. Weber: „Bákaangverseny“-e az ének-virtuozitás kifogástalan tükélyét jelentette. A hullámszó víz, a megjelenő gölya, utána a bekák vízbeugrása . . . mind a hangok bámulatos hűségű utánszája és az ütembeosztás minuziosus pontosságú kihasználása révén érnek el frappáns hatást.

fán világi dalokat énekelni, vagy a Vörös ökörben devernálni, nótikásmi, penitencia és az nemes városból való krakolbolítás terhe alatt titalmastatik. Ellenben az éjjei vigileknek, túlköli bakteroknak nyomon megfigyelt, hogy „a megyei uraságoknak minden tekintetben útmutatóul szolgáljanak, nem felejtkezvén el a nemes város pincéjéről sem.“

As érdemes senátorok pedig ezeken felül önmaguknak és egymásnak meghagyták, hogy mindközönségeten „vendéglátó házigazdaként mutatkozzanak.“ Ugyancsak meghagyták a városi kirurgusnak: „nehogy kimenjen a köpincékhez, sőt inkább kéznél tartózkodjék az érvágó, köpülyözés és más egyéb szerszámjaival, mivelhogy nem lehessen tudni, mikor lesz rá szüksége valamelyik vérmes vármegyei uraságnak.“ A nemes város pincéje pedig, mely nagyon az tanácsház alatt, hajnali öregharangozig nyitva lésson. Nemkülömben „felkérletnek illő tisztelettel senátor uraimék feleségeik, különösen pedig Kiskadó Pálné asszonyom, aki valami fölséges bossorkányfogócsát tud sütni, hogy a megyéből idejére, a város pincéjébe harapnia-lóról gondoskodjanak, különben nem cselekedvén.“

Most érkeik a szállába a tanács, élén a városbíróval, méltóságosan, ünnepi díszben. Legutoljára lépked nemes Kiskadó Pál uram, mint legfiatalabb tanácsbelihez

Nem tudom, más is osztja-e nézetemet, de a Szabados-Móczik: „Hadnagy uram . . .“ c. megzenésített költemény dalolva-szavalását a matiné legkiemelkedőbb pontjának tartom. E darab előadásáról magáról cikket lehetne írni. Hogyan emelkedtek ki a párbessédek, hogyan boncoltát szét szavakat hangról-hangra, hogy a hadnagy hal-doklásának illuziója a lehető legtökéletesebb legyen; hogyan ölelkezett itt a zene a költészettel és az alakító művészettel egy énekkari programszám csaknem prózának mondható keretén belül, azt még nálamnál hivatottabbaknak is csak átérzeni lehetett.

Azt hallottam, hogy P. Móczik énekkara már Rómában, Bécsben, Milánóban, Lourdesben is szerepelt a hogy Rómában a vatikáni énekkarral együtt hangversenyezett. Lorenzo Perosi és Móczik Felician énekkara . . . páratlan hangverseny lehetett!

Az azonban lehetetlennek tartom, hogy a „Hadnagy uram“ és a hozzá hasonló magyar darabok e helyeken feltűnést kelte-tek volna. Pedig ezek nélkül, dacára a legszebb számoknak, az énekkar igazi értékét nem ismerhetik. És ezáltal válik a nagyobbára németajku poszonyi fiukból szervezett énekkar speciálisan magyarrá!

A magyar műdaloknak nincs is hivatottabb és művészebb tolmácsolója Móczik Felician énekkaránál — tán sehol a világon!

Homor Imre.

Különíelek.

ANTAL GÁBOR. a dunántúli ref. egyházkerület nagyteremű püspöke e hó 13.-án éjjel Komáromban elhunyt, ami gyászba borította a barsi ref. egyházat is, mely szintén az ő püspöki hatósága alá tartozott. Antal Gábor nagy tudományu, rendkívül szilárd akaratú vezetőferia volt a magyar ref. egyháznak, ki egész életét hivatásának szentelte. Hetvenegy éves korában érte őt a halál. A veszpremegei Szentkirály-Szabadjan született. Gimnáziumi és teológiai tanulmányait Pápan végezte; ezenfelül Berlinben és Zürichben kezdte magát tovább a teológiai tanulmányokban, ahonnan való visszatérte után 1869. évben a pápai főis-

kolán a bölcsészet és politika tanára lett. 1888. évben a népes és gazdag ősi gyülekezet hívta meg lelkészül. Csakhamar eszeres lett. 1896. évben néhai Papp Gábor elhunytá után annak örökébe komáromi pappá és a dunántúli egyházkerület püspökévé választották s mint ilyet hívták meg 1903. évben a főrendiháza. Minden állásában magasan kitűnt széles látókörével, nagy elméleti képzettségével; agilitása, szervezőképessége, kiváló szónoki ereje mindenütt nagy tekintélyt szerzett számára és nemcsak hitsorsosainak ragaszkodását, de mindazok tiszteletét biztosították számára, akik csak ismerték, vagy vele érintkezésbe léptek. *Lisza* Istvan gróf politikájának tántoríthatatlan híve volt, de annyira tisztelte az ellenkező elveket is, hogy saját nézetét sohasem akarta egyházkerülete papságára októjálni. Liberális volt a szó szoros értelmében, ezért általános tisztelet és szeretetnek örvendett. Egyházkerületét teljesen ismerte, a legkisebb egyházra is kiterjedt atyai gondoskodása. 1909. évben ünnepelte negyvenéves lelkési és tanári jubileumát, amikor is a király a Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntette ki, ugyanekkor tudományos működésének külföldre is kiható elismerése gyanánt a genfi egyetem tiszteletbeli teológiai doktorrá avatta. Tevékeny résztvett a főrendiházban, tagja volt a napióbiráló, a közjogi és törvénykezési, valamint a feirati bizottságoznak. Elnöke volt a református konventnek, a Protestáns Irodalmi társaságnak. Élen tevékenységet fejtett ki a szlavonai magyarok magyar jellegének megőrzése és a Dunántúli Magyar Közművelődési Egyesület megalapítása körül. Hosszabb idő óta betegeskedett, de azért betegben is fáradhatatlanul végezte feladatát. Még szeptember havában Zólyomban, majd novemberben, Pozsonyban személyesen szentelte fel az új ref. templomokat. De az utóbbi hetekben súlyosan elhatalmasodott rákbaja, amely most kioltotta munkás életét. Halálát neje és öt gyermeke gyászolják. Temetése penteken délután 2 órakor volt Komáromban. A gyászszertartást a papság segédkezése mellett dr. *Kenesey* Béla erdelyi ref. püspök végezte. A temetésen résztvett gróf *Lisza* Istvan miniszterelnök is, mint az egyházkerület főgondnoka s képviseltették magukat az összes egyházmegyék, köztük a barsi ref. egyházmegye is, melynek kül-

küldvén egy kosár kitűnő bossorkányfogócsát a nemes tanács parancsolatjának illően engedelmességedvén.

Mikor az öt Kiskadó leány bevonult a szállába, nemcsak annak vén padimentoma, de még a csillagos ég is mosolygott gyönyörűségében! A megyei ifjuság pedig egy önkénytelen „ah!“ kiáltással adott kedves kifejezést csodáikozó bámulatának. Rá is zendítette mindjárt a vármegye bandája az akkori idők divatos belépőjét:

*„Pesten jártam iskolába, sá-ri-rom;
Térig jártam a rózsába, sár-ga li-li-om,
Lelajoltam, szakasztottam, sá-ri-rom.
Azt is a rózsámnak adtam, sár-ga li-li-om!“*

A selyem pillangók illegetek, billegtek, majd röpködtek, de sohasé pibentek. A Kiskadó leányok nem árultak semmitéle zöldséget, nemhogy petrezselymet árultak volna. — A fátalságot valóságos láz fogta el. Egymás tyúkszemét mind agyoutiporták, úgy törekedtek az elsőségért a kis fruskánál, már t. i. a Katicánál. Lepketo-góvá szegődött valamennyi. Pillangót akart fogni. Amde jól őrizte minden Kiskadó leány a maga selyem pillangóját.

Hanem reggelifélé, nagy keserűsége, nagy szomorúsága támadt Katicának. A közelebbi pillangója, a legnagyobb, a legszebb, a legzínesebb, a felpár, az az: hogy a páratlan, — eltűnt, elveszett. Sirt a kis lány, szegény, sirt mint a záporosó, de hiába, — a pillangó odavan!

döttségét Patay Károly esperes vezette. A traktusban három napig szóltak a harangok a templomokban. Áldott emléke örökké élni fog a magyar ref. egyház történetében.

— **Főispánunk a nőegyleti bálón.** Lapunk múlt számának zárta után értesültünk, hogy vármegyénk főispánja Keltz Gyula cs. és kir. kamarás nevezetű együtt részt óhajtván venni a lévai nőegylet f. hó 10-én rendezett bálján szintén megerkesett városunkba; azonban közvetlenül a műsor megkezdése előtt oly kínzó főtájás fogta el, hogy kénytelen volt lemondani a bálón való részvételről s a Vigadó szállójában lakásán töltöni az estét, hol neje — ki a műsor után szívesen visszavonult — önfeladkozó ápolásban részesítette. Másnap reggel előkelő vendégeink visszautaztak zsitvaujfalusi otthonukba.

— **A Reviczky-Társaság estélye.** Múlt pénteken, e hó 16-án, folyt le a Reviczky-Társaságunk 4-ik estélye, amelynek előzetes műsorát dr. Kiss Mihály szép, verses székfoglalójával nyitotta meg, amely után történelmi alapon igen érdekes feladványt tartott A magyar államiség uralmának szimbolizmusáról és azok gondozásáról. A második szám Missik Istvánné urasszonyának szoprán-szólója volt, aki Schumann Magda precíz zongorakísérete mellett a lapunk előző számában jelezte három magyar dalt és közkívánatra még a Levél a pusztáról című darabot — kellemes és erőteljes hangjának teljes érvényesülése mellett olyan hatással enekelte el, hogy a közönség sajnos tapssal adott kifejezést ösztönözni elismerésének. — *Kempner Aranka Hosszú Hugónak Férjhez menjek?* című magánjelentést igen kedvesen és élesen adta elő. Kapott is érte sok tapsot. — Nagy tetszésben részesültek Tóth Istvánnak saját szerzeményű szép versei, amelyeket a szerző maga olvasott fel. — A műsornak egyik kimagasló számát képezte Schumann Magda urasszony művészi zongorajateka. Utóvan: Magyar hangulatkapak és Peri: Perpetuum mobile című zongora-szólókat olyan ügyesen és annyi érzéssel adta elő, hogy jatekában a daraboknak minden egyes része teljes érvényre jutott. A közönség óhajlására meg saját leletű magyar dalokat is játszott. — A műsört Beccületsértés és pletyka című tanúság felolvasásával Csevi Fogyány Virgill fejezte be, aki a paragrafusok köze nagy ügyességgel szőtt

Már az bizonyos, hogy valaki elcsipte. De ki? Mert ez ám az, ami érdekes! Csak legalább gondolhatná, csak legalább sejtethetné, hogy kinél van? Igaz, észrevette, dobogó szivecskéje figyelmeztette, hogy egyik dalias, alighanem megyei ur, aki csak nezte a táncolókat, de maga nem táncolt, többször rajta felejtette azokata mély tűző, égő, fekete szeméit. De talán csak nem...? Hiszen az nagyon szép, de nagyon komoly fiatal ember volt!

Bizony Kiskadó Katica dubánatos arccal a páros pítangóval ment haza a megyei bálból. Otthon is csak busult, csak kesergett, mint akinek nemcsak a pillangója, hanem a szíve is elveszett. — Aludni nem tudott. Alighogy befogta seyem szempilláit, azok a bizonyos mélytűző, fekete szemek ott égtek, ott ragyogtak előtte. Érezte az arcán, a szeméin, a lelkén. Pedig azokat a szemeket ott a megyebálban, csak úgy néha-néha látta egy-egy elsuhanó pillanatban.

Hanem volt más is, aki nem aludt a megyebál után. A pillangóraból. Annak is meleg volt a nyoszolyája. A rablott pillangó ott ült a szívében, nyomta a lelkét, mozgásra kényszerítette minden idegzálát. Élesztette az előtte eddig ismeretlen érzést, mely minden élőlénynek a szívét egy bizonyos időben, még akarata ellenére is, — megbizsergetti, melynek még az alispán, az a hatalmas ember se parancsolhat.

Folyt. köv.

jóízű és humoros mondásaival sok derűs percet szerzett a hallgatóságának. — A következő estély január hó 23-án lesz. Ennek műsora: 1. Fehér Flórián: Vázlatok sz. V. századbéli athéni életből. 2. Lawfer Lipót dr.: Czinka Panna. Melodráma. Szövegét írta Prónai Lajos, zenéjét szerezte Richter Ferenc. Hegedűn zongorakíséret mellett. 3. Thomcs József: Versek. 4. Fekete József: Ady költészete. 5. Frecska Aranka: Ady-versek. 6. Hertzka Erzsike: A. Románycz Offenbach: Hoffmann meseiből. B. Enyém voltál; írta Dr. Kersék János, zenéjét szerezte Dr. Kárpát.

— **A kath. kör mulatsága.** A farsangban a kath. kör mulatsága már évek óta a legsikerültebbek közé tartozik. A kör az idén február hó 1-én rendezi műsorral egybekötött estélyét a városi szálloda színháztermében. A műsor keretében — mint értesülünk — rendkívüli szép énekszámok is lesznek, melyek bizonyára igen kellemesen fogják meglepni a mulatságon résztvevő közönséget. A rendezőség, amely e napokban bocsátja ki a meghívókat, az estély sikere érdekében nagy buzgalmat fejt ki.

— **Az államsegély kiutalása.** Az 1912. LXVIII. t. c. értelmében a 137 várost a folyó évben már 6 millió korona államsegély illeti meg. Miután azonban ezen összegből 2 millió korona a városi rendőrségek fejlesztésére fordítandó s ennek a két milliónak a felezése némileg eltérő lesz a múlt évi rendőrségi államsegélytől, ezért a most említett két millió korona kiutalása csak e hét végére vagy a jövő hét elejére várható. A városi tisztviselők illetményeinek kiegészítésére szükséges 4 millió koronát ellenben a belügyminiszter már e hó elején kiutalványozta a kir. állampénztárak útján a városoknak, amely összegből vármegyénk rendezett tanácsu városra a következő államsegélyt kaptak: Körömszabánya 10500, Léva 14000 és Ujbánya 12000 koronát.

— **A jegyzői kar fizetésrendezése.** A közlegi-és körjegyzők, valamint segédjegyzők illetményeinek újabb szabályozásáról szóló törvény mint 1913. évi LX. t. c. illetetett be az országos törvénygyűlésre. A törvény végrehajtására vonatkozó belügyminiszteri utasítás is már csaknem teljesen kész van úgy, hogy a törvény végrehajtása rövidesen megtörténik.

— **Közgyűlés.** A lévai izr. nőegylet folyó hó 18-án délután 2 órakor tartja evi rendező közgyűlését a hitközség tanácstermében. Naprend: Elnöki jelentés, a számvizsgáló bizottság jelentése, a pénztárosnak a felmentvény megadása, számvizsgálók kiküldetése és a költségvetési előirányzat tárgyalása.

— **Ótórati tea.** A lévai izraelita nőegylet folyó hó 18-án a városi vigadó emeleti helyiségeiben ótórati teát tart, melyre az egylet tagjait, családjaikat és vendégeiket ezúton is tisztelettel hívja meg az elnökség.

— **Fiatalkoruk ügyésze.** Az aranyosmaróti kir. ügyesség vezetője a pozsonyi főügyész hozzájárulásával a lévai kir. járásbírósnál alakított fiatalkoruk bírósága mellé a közzad képviselőre dr. Kersék János lévai kir. ügyességi megbízottat jelölte ki.

— **Gyászhr.** Mély gyász érte Ujlaki Ottó a lévai járásbírósnak tisztviselőjét, akinek neje, szül.: Kordos Luja, f. hó 14-én, rövid szenvedés után, élete 39. s boldog házassága 18. évében elhunyt. Földi maradványait e hó 15-én, d. u. 3 órakor helyezték örök nyugalomra a róm. kath. temetőben.

— **A Ker. Munkásbiztosító Pénztár** 1913. évi választását a M. Kir. All. Munkásbiztosítási Hivatal 8398/1913. számú rendeletével jóváhagyta s a választások ellen beadott fellebbezést elutasította.

— **Bélyegmentes ítéletek.** A pénzügyminiszter körrendelete szerint a közlegi bíróság előtt ítélettel elintézt, de onnan a kir. járásbírósnak elé vitt és ott folytatólag tárgyalt peres ügyekben, 40 koronán aluli perben, a kir. járásbírósnak által hozott ítéletek bélyegmentesek.

— **A sikos járdák.** Az erős hideg beálltával számos helyen jéggel vannak borítva a járdák, amelyeknek veszedelmes a közlekedés. A háztulajdonosok és lakók egyrésze kevés gondot fordít a járdák tisztántartására és behintésére. Igen sok házat tudnánk felsorolni, melyek előtt a sikos járdák a tél folyamán még egyszer sem voltak behintve. Terjedjen ki a rendőrség éber figyelme erre is és a mulasztókkal szemben alkalmazza a legszigorubb büntetést.

— **Tanítói kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a gyertyánfai állami elemi iskolához Wolff Géza okleveles tanítót nevezte ki.

— **A korcsmai mérőeszközök ellenőrzése.** A belügyminiszter arról értesítvén, hogy a vidéki vendéglősök és korcsmárosok jelentékeny része hitelesítetlen palackokban és poharakban mérli ki a szeszest italt, annak dacára, hogy a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló törvény a szeszest italok kimérésére használt palackoknak és poharaknak kötelező hitelesítését előírja. A miniszter most utasította az összes rendőrhatalmokat, hogy az ellenőrzés tekintetében előirt kötelezettségeket fokozott erővel folytassák.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Schweis Géza és Aladár lévai illetőségű siklóti lakosok családi nevüket *Szűcs-re* változtassák.

— **A Tanítók Fürdője R. T. megalakult.** Rendkívüli lelkesedés, kiváló érdekében kísérte a *Tanítók Fürdője Résvénytársaság* elnevezésű a *Székelgyudvarhely* székhelyei, a napokban megalakított üdvözsejű, társadalmi intézmény. Programja, a tapasztalásos feladata ezen jótékony egyesületnek: a *hazai tanítók és más társadalmi állású egyének számára olcsó árszabású gyógyfürdőt és üdülő helyet* szervezni és kezelni. Alkalmos helyen pedig, tanítók vezetés alatt egy *országos gyermektelepet* létesíteni. E végre *Szejké* fürdő megvételét; a további fejlesztés érdekében pedig a fürdői területnek villanatokra való felparcellálását és értékesítését; a fejlesztés javára a *25 névtertkéi részvényeknek további gyűjtését*; a fürdő és gyermektelep érdekében a folytatásiágos agítást; az alakuló közgyűlése egyhangulag elhatározta. Ez alkalommal úgy az alakuló közgyűlést, mint a szervező: *Gyerkes Mihály* ig. tanítót az ország minden vidékéről igen számosan üdvözölték. A hazai tanítók ezen újabb, közhasznú, szociális intézményét mi is, akik állandóan érdeklődéssel viseltünk fejlődése iránt, a legmelegebben üdvözöljük s annak további pártolását, hathatós támogatását a tanítószab, *szülők* és más érdeklődőknek figyelmébe ajánljuk.

— **Létszámmelérés.** A földművelésügyi miniszter rendelkezéssel figyelmeztette a városi hatóságokat, hogy a területükön tartott állattársarokon termelődő marhalevélkezelő teendők ellátására mindig megfelelő számú és ezen teendőben kellő jártassággal bíró személyzetet alkalmazzanak. Ezzel egyidejűleg arról is intézkedett a miniszter, hogy az elsőfokú állategészségügyi hatóságok a városi marhalevél kezelést rendszeresen ellenőrizzék.

— **A sertésusz és a tüdővész.** Az amerikai Wisconsin egyetem tanszékének dr. M. P. Ravenel nevű tanára úgy vélekedik, hogy a sertésusz általában elősegíti a tuberkulózis terjedését. A tanár véleménye szerint a leölt sertések húsz százaléka tüdővész.

— **Védekezés a vízcsapok befagyása ellen.** Taviz idején a 8—10 tokos hidegben gyakran megtörténik, hogy a lakásokban levő vízvezeték befagy, ami sok kellemetlenséggel jár. Tanácsos ilyen erős hidegben a csapokat naponként többször megnyitni, hogy a víz mozgásban legyen s olyan helyeken, ahol a vízvezeték nagyobb hidegnek van kitéve, használat után nem tanácsos a csapot hirtelen elzárni, hanem néhány percig vékonyan elszárgatni kell a csapot s csak aztán elzárni. A befagyott csövek visének megoldásánál rendkívül nehezes és költséges munka is. Egy kis óvatossággal elkerülhető a baj.

— **Petróleumforrás Nyitra megyében.** A nyitrai megyei *Egybel* község határában földgáz után kutattak már hónapok óta. A földből ugyanis éghető gázok bugygyantak elő s ezért indultak meg a furások. Most kiderült, hogy nem földgázt, de petróleumot rejt ott a föld méhe, még pedig — mint a lapok írják — igen nagy bőségben. A telep üzemvezetősége senkit sem enged a kutatás területére. A feltörő első petróleumréteg állítólag 170 méternyi mélységben van.

— **A dohánymozak.** A dohánynak is van már pusztító betegsége. Ez a dohánymozak. Hogy komoly növénybetegség lehet a dohánymozak, erre az a körülmény mutat rá, mely szerint a pénzügyminiszter most kiadott körrendeletében, a dohányültetvényeket sújtó dohánymozakot elemi csapásnak minősíti és utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy a dohánymozakok fellépése esetén besodort kárjelentéseket fogadják el és szabályszerűen tárgyalják le. De sok minden veszedelem is zúdul irigylet szakmakörünkre, a mezőgazdaságra. Verje meg a ragya!

— **A több termelésért.** Az országos központi hitelszövetkezet ez év őszén 400 községben vegesett kisgazdákkal műtrágyázási kísérletet olyan módon, hogy a kisgazdák teljesen ingyen kapják a kísérletezéshez szükséges szuperfoszfátot. Miután az altruista intézet által folyamatba teendő kísérletek tisztán a nép érdekében, — azon célból hajtatnak végre, hogy a kisgazdák is megismerjék a szuperfoszfát terméshozó hatását, — őszintén üdvözljük a szövetkezetnek ezen intézkedését s egyuttal azt ohajjuk, hogy a mi kisgazdáinkat is vonják be a hasznos akcióba.

— **Gyümölcseltartás.** A gyümölcsöt a teljes érés előtt néhány nappal már le kell szedni s hogy az utóérés bekövetkezéséig, száraz szelős tiszta helyre helyezzük el azt. Oly fajtákat, melyek erős illattal bírnak, papírosba göngyölve kell rakározni, hogy minél kevesebb párologjon el az illatból. Hosszabb időre elraktározandó őszi vagy téli gyümölcsnek szánt helyiségeket takarításunk, szellőztetésünk ki teljesen tisztára, szárazra, a polczokat a kivált deszkáikat kifogatatlan tisztaságúvá kell tenni s ezeket papírosra rakni, melyre ugy helyezendő egyenként a gyümölcs, hogy egyik a másikat ne érje. Természetesen a gyümölcs maga is tisztára s szárazra törölnöd. Astán minden ablak ajtó s egyéb nyílás, elzárása mellett néhány kénzsalag gyújtandó meg, hogy a helyiségben a képződő kénzősokról minden növényi s állati élősködőkönkretétezenek.

— **A gyufadrágitás küszöbén.** A pénzügyminiszteriumban már teljesen elkezdte a törvényjavaslat, mely a gyufamonopólium behozataláról szól Magyarországon. Az állam megváltja az összes gyufagyárakat és egy gyufatrösztöt alapot, amelynek 15 évre bérbeadja a gyufagyártást. Ebből a pénzből fog kikérülni a gyárak megváltási ára. A tervezet biztosítja a közönséget, hogy a monopólium nem fog neki ártani, mert a gyufa ára ezután is csak 2 fillér marad skatulyánként. Azonban valószínű, hogy a gyufával is éppen ugy járunk, mint a dohány megdrágításával és általában minden monopóliummal, mert a monopólium ritkán jelent jót. A valóság az, hogy a gyufa ára két fillér marad, de egy skatulyában csak félannyi gyufa lesz a monopólium alatt, mint eddig volt. Mondja ezután valaki, hogy az állam nem jó diplomata.

— **Papirgyártás a szőlővesszőből.** A leigaznani (Franciaország) mezőgazdasági egyesület kezdeményezésére részvenytársaságot alakítanak a szőlővesszőknek papirgyártásra való felhasználására. A részvényeseket az ország két legnagyobb szőlőtermő megyéjéből toborozták. Remélik, hogy rövid idő alatt körülbelül 15 papirgyárat állítanak fel. Mindegyik gyár 5 kilométeres kerületből kapná a nyersanyagot, és évi 4 tonna papirpepet tenne ki. Kissámitották, hogy a franciaországi egy évi szőlőtermésből annyi papirpepet lehet gyártani, amennyit egy 60 éves forgóra beosztott 600 ezer hektár terjedelmű fenyőerdőből lehetne

gyártani. Azt hisszük, hogy ez az új iparág a szőlőművelésnek újabb lökést fog adni és mezőgazdasági szempontból a szőlőterületek értéknövekedése várható. Sajnos, ezideig még csak Franciaországban.

— **A léval mozi** mai érdekes műsorát igen érdekessé teszi a mult vasárnapról lemaradt „A levegő királya” című 5 felvonásos dráma, melyet eddig csak négy színház mutatott be. Az 1810 méteres filmen gyönyörű felvételben kerül vászonra egy aeroplán versenyrepülése egy gyorsvonattal s egy száguldó autóval. Ezután még bemutatják a jóízű humorral megírt Pompás lelet című amerikai bohózatot. — Dé után félhétváru előadás, — Csütörtökön a már jelzett *Quo Vadis* kerül bemutatásra és pedig 3 előadásban; d. u. 3 órakor fél-d. u. 6 órakor rendezés és este fél 9 órakor mérsékeltlen felémelt helyarákkal.

Kabare. Steinberg Izsó közkedvelt lengyel komikus és kitünő társulata szombaton és vasárnap tartja előadásait a központi kávéházban. A társulat primadonnája Beliczay Böske a bpesti „Folies Capice” v. művésznője, valamint a többi tagok is elsőrendűek.

T. olvasóink figyelmébe! Mielőtt szőlővesszőt, szőlőültetvényt, bort, gyümölcsöt és díszfát vásárolnánk, forduljunk bizalommal Szücs Sándor fia szőlőültetvénytelep és bortermező részvenytársasághoz — Bihardíszegre, mely cég kívánatra bárkinek megküldi legújabb képes árjegyzékét, mely mindenre neve sok fontos tudnivalót tartalmaz. Ügyeljünk a pontos címre.

Tiszta és finom egy pillanat alatt és fáradság nélkül még a legpiszkosabb kez is, ha azt „Renofin”-nal tisztítjuk meg. A „Renofin” kitünő szódakészítőszer, melylyel minden esetben fényes eredmények érhetők el. Nélkülözhetetlen tehát mindazoknak — kiknek foglalkozása a kezek bepiszkításával jár, annál is inkább, minthogy az összes eddig ösmertek között ez az egyedüli ártalmatlan és biztos hatású szer, mely a követelményeknek minden tekintetben megfelel. Alkalmazása igen egyszerű: egy moogyoró nagyságu darabka a száraz kézen alaposan eldörzsölve, ezután pedig tiszta vízzel leöblítve a legregibb és fáradtságos munka által beevődött piszkot bámulatos gyorsan eltávolítja. Kapható mindenütt 50 és 30 filleres dobozokban. Gyártója: „Renofin-gyár, Budapest, VII, Örnagy-utca 4. szám, Telefon 64—93.

Irodalom és művészet.

„A Nő” A mult nyáron Budapesten megtartott választójogi nőkongresszus sokféle hasznát hozott országunknak. Hazánk nőmozgalmi természetesen szintén bőven aratta serény vetésének dus gyümölcsét. A kongresszust rendező bizottság tiszamólasakor kiderült, hogy a rendezőség kitünő gondálkodásának eredményeképen penzfelesleggel zárultak a számadasok. Hogy e pénzből a kongresszusnak maradandó emléket állítsanak, a Feministák Egyesülete elhatározta, hogy eddigi havonként megjelenő hivatalos lapja helyett kéthetenként megjelenő illusztrált folyóiratot indít. „A Nő” című új feminista újság első száma most jelent meg, tanúságot téve arról a sokoldalúságról, melyet a nőmozgalom képvisel. A pompásan illusztrált lap szerkesztő: Bedy-Schwimmer Róza, Szikra (gróf Teleki Sandor) és Pogány Paula. Munkatársai a hazai és külföldi feminista írők és újságírók színe-java. Az első számban a nők koronázatlan királynéja Mrs. Carrie Chapman Catt üdvözlés az új lapot s az ő arcképe mesolyog le a fedőlapon, melynek feliraja Kardos Böske ügyesegyet dicséri. Bedy-Schwimmer Róza: Az örök rejtély című cikkét Szikra ket pompás versre követi; Gűeklich Vilma: Oszályharc és feminizmus című cikke mellett Babel Ágostonnak egy a magyar feministákhoz íntezett levelet reprodukálja a lap fenykepmásolatban. Antal Gézáné és Kovács Lydia érde-

kes riportokkal világítanak bele a nő tipikus nyomorúságának sötét világába. Dr. Diennes Valéria: filozófiai beszélgetések címen cikksorozatot kezd, amely a filozófia magaslatairól világítja meg a feminizmus igazságait. Szirmai Oszkárné és Szegváry Sándorné a feministák gyermekvédelmi és választójogi munkáját ismerteti. Az irodalmi rovatban Reichenhallerné Pethő Irén ismerteti Szász Zoltán új könyvét, a nőtisztviselőkről rovatban Gergey Janka cikkez. Feminista Kiskaté című állandó rovat az antifeminizmus ellenvetéseit cáfolja meg, a glosszák és szemlék rovata pedig a nőmozgalom hazai és külföldi eseményeit ismerteti, Charlotte Perkins Gilman: Magda Margit című modern regénye eszézteti ki a magyar nőmozgalom magas színvonalát méltóan képviselő új lap tartalmát. „A Nő” feminista folyóirat évi előzetesi díja 5 K, felévi díja 2 K, 50 fill. Egyes szám ára 20 fill. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V. Maria Valéria u. 12.

Közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

A folyó hó 10-én rendezett mulatságunkból kitolyólag a legkedvesebb kötelesegtünknek tartjuk, hogy elsősorban a mulatság sikere érdekében fáradságot nem ismerő rendező bizottságnak a legteljesebb és leghalásabb köszönetünket nyilvánítsuk.

Emláztatatlannak tartjuk, hogy az összes szereplőknek, kik idejüket feláldozva, nemes célunk sikere érdekében közreműködni szívesek voltak s így emberbaráti munkánkban bennünket támogattak, ez uton is őszinte szívvel mondunk köszönetet.

Hálás köszönetünket fejezzük ki Medveczy Sándor gyógyszerész úrnak, ki az előkepek világítását eszközözte, továbbá Blumentfeld Armin és Spitz Armin szállító uraknak is igenes szállításért, valamint Ungér Adolt úrnak, ki ponyvát és takarókat ingyen kölcsönözöte.

Mulatságunk végleges lezárolását a jövő heti számban közöljük.

Léva, 1914. január hó 17.

A választmány nevében:

Bellan Sándor törökkanalossal Schulpe Alfonzénőgyeleti titkár. nőgyeleti alelnök.

Köszönetnyilvánítás.

Baró Hoeller Istvánné ömeltósága 4 kor., Ponoczy Istvan oszlányi főszolgabíró ur őszigyetes tolytan 25 kor. Duba Jónásné sz. Balázs Rozália nagydíjakos Dr. Kmoskó Béla ügyvéd úr utjan perből kifolyólag 31 kor. keszpenz, — továbbá Taby Lajosné urasszony szeresapróleket, Tonhaiser Janos úr 5 kg. marhahúst és Garamlök község 3 zsak burgonyát és 1 zsak babot voltak kegyesek arvanázunk cöljaira adományozni.

Fogadják a nemeslelkű adakozók úgy magunk mint kis árvánk nevében leghalásabb köszönetünket.

Léva 1914. január 17.

a választmány nevében.

Bellan Sándor törökkanalossal Schulpe Alfonzénőgyeleti titkár. nőgyeleti alelnök.

Nyilvános köszönet.

Duba Jónásné, Balázs Rozália nagydíjakos Dr. Kmoskó Béla ügyvéd úr utjan 21 koronát, — öz. Neumann Adolf 10 koronát küldtek a Lévai Izr. Nőgyülethez.

Fogadják a nemeslelkű adakozók az egyület leghalásabb köszönetét.

Deák Adolf, Dr. Frommer Ignác, titkár. alelnök.

A P R Ó S Á G O K.

Rovatvezető: Zuhany.

Lumpácus tréfák. Szilveszter éjszakáján egy atyafi kápatosan ögyelget a lévai főtéren, s dalolva igyekezett haza felé.

Egyik öröklő rendőrünk odaszól neki; Csend legyen, mert mindjárt felírom.

Az atyánkia rá se bederít, csak dúdol tovább.

A rendőr kiveszi a noteszát s kérdi, hogy hívják kendet, mert én most már felírom csendháborítás miatt.

Az atyánkia dülöngve: Hogy hívna, hiszen, ha én azt most tudnám. Be vagyok egy kicsit csudálkozva.

A rendőr: Velem nem lehet tréfálni, mert ha nem igazolja magát, bekisérem.

Az atyafi. No, no, csak lassabban. Szent' Utse, nem jut eszembe a nevem, esém; hanem, ha akarod tudni a nevemet, gyere haza velem, ott majd megmondja a feleségem.

A rendőr: Számár kee bátya. Hát hogy tud haza találni, mikor a nevét is elfelejtette?

Az atyafi: Számár vagy te, esém. Hát a malac tudja a nevét, mégis hazatalál a csordáról. Nohát!

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi jan. hó 11-től 1914. évi jan. hó 18-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Chlebo József Dubovszki K.	leány	Rozália
Fuchs Izidor Engel Zseni	leány	Lili
Zacska Lajos Cserno Ilona	leány	Erzsébet
Váradi Lajos Nyiró Erzsébet	fiú	Lajos

Házasság.

Völegény és menyasszony neve	Vallása
özv. Berki György Leporisz M. Vojtkó József Zsuzs Erzsébet	r. kath. r. kath. ref.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
özv. Szirmai Andrásné	80 éves	Agg kimerülés
Ujlaki Ottóne	39 éves	Szervi szívbaj
özv. Burda Mihály	78 éves	Aggaszály

Nyiltér.

Senki sem képes utánozni a Kathreiner-féle Kneipp malátakávéit!

Amde sok esetben a családásig híven utánozzák a Kneipp piébános arcképével ellátott ismert csomagokat.

Épen ezért ne hagyjuk magunkat a bevásárlásnál megtévesztetni és utastunk vissza minden utánzatot!

Minden, ami nem Kathreiner, különösen pedig a súly szerint kimért árú, még ha potom áron vesztegetik is, túlfent drága.

NAPIDIJAS KERESTETIK.

A lévai ker. munkásbiztosító pénztár egyelőre 3 hónapra könyvelesben járta, szépírású napidijast keres. Jelentkezni a hivatalos órák alatt lehet a pénztárban.

Léván, 1914. január 14.

TOKODY
igazgató.

Eladó ház.

Léván Galamb-utca 2. számú ház eladó. Ugyanott egy elegánsan butorozott szoba is azonnal kiadó.

Butorozott szoba.

Különbejárható butorozott szoba hivatalnoknál, esetleg reggelivel, Ladányi utcában november 1-től, kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó ház

Honvéd-u. 24. számú ház — kenyelmes és modern uri lakás — szabadkezből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad a Kereskedelmi bank Léva.

5003/1913. ukvi szám.

Arveresi hirdetményi kivonat.

A lévai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Jankovich József és neje Penzes Zsófia végrehajlatoknak Penzes Károly végrehajlatát elvetve oneni végrehajlati ügyében a végrehajlati arverest a végrehajlati területen Nemesoroszi község határában fekvő a nemesoroszi 211 szajkvbau A 1 1 sor 272 hrszámú ingatlanban való B. I t. alatti 2/3 rész illetményere 64 korona, az ottani 234 szajkvbau A 1 1 2 sor 298, 318. hrszámú egész ingatlanára 192 korona az ottani 299 szajkvbau A 1 1 sor 488 hrszámú ingatlanban 4/10 rész illetményere 95 korona, az ottani 136 szajkvbau A 1 6 sor 455 hrszámú egész ingatlanára 106 korona, az ottani 144 szajkvbau A 1 1 2 3 sor 205, 386, 567. hrszámú ingatlanban B 12 t. alatti 1/2 rész illetményere 253 korona és az ottani 187 szajkvbau A 1 1 sorzamu közös legelőben való B 220, 346. t. alatti 2986. 4/5|37436 rész illetményere 25 korona kiküldési árban elrendelte még pedig a vnn. 26. §-a alapján akkent, hogy a fenti ingatlanok a megállapított kiküldési ár harmadana; alacsonyabb áron eladati nem fognak.

Ezen anyvanos birói árverés 1914. évi február hó 3 napján délelőtt 10. 1/2 órakor Nemesoroszi község házaul lesz megta tva.

Az arveresti szándékozók tartoznak az ingatlanok kiküldési árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett ártolyammal számított és az 1881. évi 3333 számú I. M. R. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpenznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni, mely kötelezettség alól csak a Vnn. 21. §-ában megnevezettek vannak felmentve.

A kiküldési áránál magasabb ígért esetben bánatpénz a Vnn. 26. §-ának megfelelően és az ott jelzett jogkövetkezmények terhe alatt kiegészítendő.

Kelt Léván a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságánál 1913. évi nov. hó 17 napján, Pogány s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül:

Dodek

kir. tkvvezető.

801—1914. sz. vht.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közírhre teszi, hogy a pozsonyi kir. járásbíró 1912. évi Sp. I. 454—5 számú végzése következtében Dr. Gembén Iszó ügyvéd által képviselt Pacini József javára 390 kor. s jár. erejéig 1912. évi június hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján telül foglalt és 700 korra becsült következő ingóságok u. m. két ló nyilvánon árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíró 1912. évi V. 277—5. számú végzése folytán 390 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi február. hó 1 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen felmerült és bíróság már megállapított költségei erejéig, Léván leendő esküszé 1914 évi jan. hó 23-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhozra venni szándékozók ezenel oly megjelvezéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbb ígérőnek, szükség esetén becsaron alul is le fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és feülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is eljrendeltek.

Kelt Léván, 1914. évi január hó 10 napján.

KARÁCSONYI PÁL,
kir. bir. végrehajtó.Elsőrendű porosz
kőszén és koksztházhöz szállítva
bármily mennyiségben

— K A P H A T Ó : —

SPITZ ARMIN

szállító vállalatánál

Léva. Szepesi-utca 12. szám

(Schubert-féle ház).

8 napi próbára
küldők mindenkinek
utánvétell 3 évi jótállással:

Amer. nickelóra K 2-80
Szab. Roskopfora 3-
Amer. aranyóra 3-
Vasuti Roskopfora 4-
Rosk. duplired. 4-50
Lapos fémore 5-
Ezüst utánz. dupl.
fed. 6-
14 kar. aranyóra 18-
Valódi Omega óra 20-
Rádium világító-
ébreztő 4-
Rádium 2 harangu
ébreztő 5-
Rádium 4 har. ébr. 6-
Rádium zene-ébr. 8-
Ingaóra 75 cm 8-
Ingaóra tor. ütővel 10-
Ingaóra zene- és
ütőszervezettel 14-
Kerekóra ébrezt. 6-

Közönséges ébreztő óra K 2-—. 3 évi írásbeli jótállás. — Szétküldés utánvétell.

BÖHNEL MIKSA, Bécs,
IV., Margarethenstrasse 271.
Eredeti gyári árjegyzék ingyen.AUTÓ
bérelhetőórákra és
napokra

Léván, Városi szálloda.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokot vasal

Léva

Klapka-utca 22.

Hirdetmény.

Weisz Salamon lévai kereskedő megbízásából Thomka M. turóc-szántmártoni cég veszélyére és költségén a **Blumenfeld Armin** lévai lakos szállítónál (Honvéd-utca) beraktározott (56) ötvenhat hordó

finomított kőolajat

a helyszínén (Honvéd-utca Blumenfeld Armin raktára) **LÉVÁN** 1914. évi január hó 19-én délelőtt 10 órakor (100) százkilónként 34 korona kikiáltási árral nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek kézpénzfizetés ellenében eladom.

A venni szándékozókat a vételre ez uton hívom fel és értesitem, hogy a megvett árut nyomban elvihetik.

Kelt Léván, 1914. évi január hó 14-én.

Belesák László,
kir. közjegyző

AUTO-fuvarozási vállalat.

Az utazóközönség szives figyelmébe ajánlom az új, fényes kiállítású **Fiat** autót, mellyel a legnagyobb turautakra is vállalkozom. Tisztelettel adom tudtára a t. cz. utazóközönségnek, hogy a kilométerdíjakat

■ tetemesen leszállítottam ■
és úgy Léva és vidéke összes autofuvarozó vállalkozóinál olcsóbban járok.

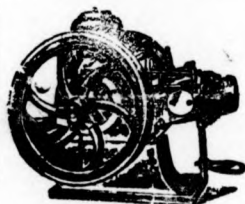
Autótulajdonosok figyelmébe ajánlom a híres **MICHELIN** és **PIRELLI** autogummimat, melyet kívánságra adott méret szerint raktáron tartok.

IFJ. KRIEK JENŐ, Mángorló utca 17

MA moziban 2 előadás!

Az Apolló mozgószínház
műsora igen érdekes.

A világhírű
és legújabb rendszert

BOLINDER

NYERSOLAJ--MOTOROK

— és azok alkatrészei kizárólag —
Anyos Imre cégnél kaphatók
Budapest VI., Podmaniczky-utca 17.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jól állás. Jutányos árak! Kezvező fizetési feltételek! Felvilágosítás és ingyen árjegyzék!

TELEFON 12-76.

MIELŐTT SZŐLŐVESSZŐT SZŐLŐOLTVÁNYT, — BORT —

gyümölcs és diszfat

véeárolna, a saját érdekében kérje legújabb képes árjegyzékünket, mely mindenki nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz. — Pontos cím: — — —

Szűcs Sándor Fia

szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-társ.
BIHARDIÓSZEG.

Nincs többé piszkos kéz!

Törv. védve.

Törv. védve.

Nékiüléshetelen minden háztartásban!

RENOFIN

eredeti svéd

tisztító szer piszkos kezeknek.
Óriási doboz 50 f, eredeti doboz 30 f.

Főraktári lerakat:

KNAPP IGNÁCZ drogeriája

A Magyar Földrajzi Intézet

VILÁGATLASZA

szerkesztik KOGUTOVICZ KÁROLY dr. és LITKE AUREL dr.

130 térképlapja 100 fő- és 220 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke több mint 130.000 helynevet. A mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8—8 térképlapot tartalmaznak. Ez az **egyedüli magyar nagy kéziatlasz**, mely mely a művelt közönség minden ilyen atlással szemben támasztható igényét kielégíti.

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel 50.— kor.

„ a füzetekhez való diszes félbörgyűjtőtoknak 10.— „

Megrendelhető a diszes felbörkötésű kiad. is (megjelenik 1914. júl.) 60.— „

Három koronás havi részletfizetésre is kapható.

Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság

Budapest V. Rudolf-tér. (Margithid, pesti hidő.)

„CLUB“ cigarettapapíros

csak az itten látható
jelvényekkel valódi.

Minden könyvecske 100 lap.

!! Utánzatoktól óvakodjunk !!

Tűzifa

porosz kőszén és pirszén
rendeléseket elfogad
és házhoz szállít

Braun József és fia

Iroda: Honved-utca Wertheimerház.

Telephon szám 12.

Gulliver

A prima
kaucsuk
cipősarok

a
kaucsuk sarkok
királya

rendkívül olcsó, mert kaucsukból készül.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom
céljára épült házamban nagy választéku
állandó gépkiállítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és
Schrantz gözcsepülő készletek, eredeti Melichár-féle
vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök,
valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.
Világhírű **RAPID** lánczoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése
és felállítása jutányos árakban.

— Legjobb bevásárlási forrás! —

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmatárú- és vasnagykereskedése

Alapított 1881.

LÉVÁN.

Telefon szám 14.

Mindenenü fűszer- és csemegeárúk. — Naponta friss
felvágottak és **prágai sonka**. — Elismert legjobb minő-
ségű **kávék**. — Valódi orosz **teák** és angol **rumok**.

Teasütemény, csemegebor, likőr, cognac, pezsgő, déli-
gyümölcs, dessert cukorka s legfinomabb **alméria**
olasz szőlő legjutányosabb árakon.

Magyar gyártmányu folytonegő kályhák, fa- és széntartók, kályhaellenzők
(paravánok), szesz-, szén- villamos **vasalók**, szesz és villamos **gyors-
forralók**, kávé és teafőzők, húsvágógépek, konyhamérlegek, valamint
Varrógépek stb. állandó nagy raktára.

Gyári raktárt tartunk

tiszta **aluminium** és valódi **nikkel** főzőedényekből
modern háztartási s konyhafelszerelési cikkekől.